

ДОКЛАД

ОТ

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

**ОТНОСНО ЧЛ. 50 ОТ НАРЕДБАТА ЗА ОТРАБОТЕНИТЕ
МАСЛА И ОТПАДЪЧНИТЕ НЕФТОПРОДУКТИ**

София

2017г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод	3 стр.
I. Основни положения в Наредбата	3 стр.
1. Цел на Наредбата	3 стр.
2. Обхват на Наредбата	3 стр.
3. Задължения на лицата, които пускат на пазара масла	4 стр.
II. Преглед на ситуацията в страната през 2016 г.	4 стр.
1. Организации по оползотворяване и лица, които изпълняват задълженията си индивидуално	4 стр.
2. Предприети мерки и действия от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално.	5 стр.
III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата.	6 стр.
1. Пуснати на пазара масла.	6 стр.
2. Генерирани, събрани и оползотворени отработени масла.	7 стр.
IV. Изпълнение на заложената в Наредбата цел	8 стр.
Заключение	8 стр.

УВОД

Настоящият доклад се изготвя от Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) въз основа на събраните данни по Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Наредба), приета с ПМС № 352 от 27.12.2012, обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.

Основната цел на доклада е да се направи извод за постигане на заложените в Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Наредбата) цели, като се обобщи информацията за отчетната 2016 г. както за пуснатите на пазара масла, така и за оползотворените отработени масла (ОМ).

I. Основни положения в Наредбата

1. Цел на Наредбата

С наредбата се определят изискванията както за пускането на пазара на масла, така и за разделното събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (ОН), като се регламентират:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на околната среда и риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на ОМ и ОН;
- предприемането на мерки, от лицата пускачи на пазара масла, за разделно събиране, оползотворяване и/или обезвреждане на образуваните отработени масла без риск за здравето на хората и околната среда;
- въвеждане и функциониране на екологосъобразна система управление и контрол на дейностите по транспортиране и третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- информиране на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и за наличните системи за събиране, оползотворяване или обезвреждане;
- мерки, които определят носенето на разширена отговорност както от производителите, така и от лицата, които пускат на пазара масла.

Наредбата регламентира и йерархията при третирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти. Приоритетно е оползотворяването на отработените масла чрез регенериране. В случаите, когато техническите и икономическите условия не позволяват регенериране, отработените масла се изгарят с оползотворяване на енергията. При невъзможност за оползотворяване на ОМ по нито един от горепосочените методи, тогава се осигурява съхраняването и последващо предаване за обезвреждане.

2. Обхват на Наредбата

По смисълът на Наредбата "масла" са продукти, получени от базови минерални и/или синтетични масла и добавки и предназначени за използване в качеството на смазочни материали, среда за предаване на усилие и топлина, диелектрични и технологични течности, в т. ч.: моторни, компресорни, турбинни масла, течности за хидравлични трансмисии, масла за зъбни предавки, масла за обработка на метали, формовъчни и антикорозионни масла, електроизолационни масла.

„Отработено масло” е всяко смазочно или индустриално масло на минерална или синтетична основа, негодно за употреба по първоначалното си предназначение, включително отработени моторни и трансмисионни масла, смазочни масла, турбинни и хидравлични масла.

„Отпадъчни нефтопродукти” са всички течни, полутечни или твърди отпадъци на нефтена основа или техни смеси.

3. Задължения на лицата, които пускат на пазара масла

Съгласно Наредбата „Лице, което пуска на пазара масла” е физическо или юридическо лице, което е производител и/или вносител/, и/или лице, което въвежда на територията на страната от територията на друга държава - членка на Европейския съюз (ЕС), и предоставя масла на друго лице срещу заплащане или безплатно, и/или ги използва като част от търговска, производствена или професионална дейност с цел продуктите да бъдат разпространени или използвани на територията на Република България.

Лицата, които пускат на пазара масла, са отговорни за оползотворяването на отработени масла в количество (в тонове) не по-малко от 40 на сто от количеството (в тонове) масла, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година. Целта по оползотворяване се изпълнява ежегодно до 31 декември на съответната отчетна година. За изпълнение на нормативно заложените цели по оползотворяване се зачита изпращането на отработени масла от територията на нашата страна към територията на друга държава – членка на ЕС и/или изнасянето им извън територията на ЕС с цел оползотворяване, ако превозът е извършен при спазване изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 и е налице доказателство, че операцията по оползотворяване е извършена при условия, равностойни на изискванията в Наредбата. Не се зачита за изпълнение на целта оползотворяването на отпадъчни нефтопродукти, на масла с изтекъл срок на годност, които не са били в употреба и на отработени масла, пристигнали на територията на нашата страна от друга държава – членка на ЕС и/или внесени от друга държава по реда на Регламент (ЕО) №1013/2006.

II. Преглед на ситуацията в страната през 2016 г.

Данните събирани по Наредбата №1 се използват за отчитане на постигнатите национални цели по оползотворяване/рециклиране на отпадъци по Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и всички Директиви в сектор ”Отпадъци”. Информацията за количествата образувани, събрани и третирани отработени масла се получава съгласно изискванията на съответните годишни отчети , предоставени на ИАОС в нормативно заложените срокове.

Съгласно разпоредбите на Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти, лицата пускащи на пазара масла, подават информация в ИАОС за количествата пуснати на пазара, изнесени и/или изпратени от територията на страната към територията на друга държава - членка на ЕС по тримесечни периоди съгласно образец, Приложение №1 от Наредбата.

1. Организации по оползотворяване и лица, които изпълняват задълженията си индивидуално

Лицата, които пускат на пазара масла, изпълняват задълженията си индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване (ООп). По смисъла на Наредбата "Организация по оползотворяване на отработени масла" е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон или съгласно националното му законодателство, което не разпределя печалба и което управлява и/или самостоятелно извършва дейностите по разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отработени масла.

Три лицата притежават разрешения за индивидуално изпълнение на задълженията:

1. „Булвария автомобилни продукти“ ЕООД
2. „Омникар БГ“ ЕООД
3. „Инса“ ЕООД

Със Заповед № РД-321/15.05.2017г. Министърът на околната среда и водите освобождава от заплащане на продуктова такса за масла за 2016г. горепосочените лица, които

изпълняват задълженията си индивидуално, поради доказано изпълнение на задълженията им за оползотворяване на отработени масла и целта по чл. 8,ал.1 на Наредбата.

За отчетната 2016 г. притежаващи разрешение по чл. 81, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците имат пет организации по оползотворяване на отработени масла:

1. „Ойл рециклейшън” ЕООД
2. „Лубрика – екологични дейности” ЕООД
3. „Екоривейс ойл” АД
4. „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла” ООД
5. „Норд масла“ ЕАД

Със Заповед № РД-322/15.05.2017г. Министърът на околната среда и водите освобождава от заплащане на продуктова такса членовете на „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла” ООД, на „Норд масла“ ЕАД (с изкл. на тези от заповед № РД-320/15.05.2017г), на „Ойл рециклейшън” ЕООД, на „Екоривейс ойл” АД и „Лубрика – екологични дейности” ЕООД поради доказано изпълнение на задълженията за оползотворяване на отработени масла и целта по чл.8,ал.1 на Наредбата.

Със Заповед № РД-320/15.05.2017г. Министърът на околната среда и водите определя членовете на „Норд масла“ ЕАД, които не са подавали отчети за внесени и/или пуснати на пазара масла и/или не са заплащали възнаграждение за периода на договора, поради което организацията не е изпълнявала от тяхно име целите по чл.8,ал.1 на Наредбата, и следва да заплатят продуктова такса на основание чл.59,ал.1,т.4от ЗУО и чл.63,ал.1 от Наредбата.

Лицата, които не изпълняват задълженията си индивидуално и не членуват в ООп, заплащат продуктова такса в Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), като събраните средства се разходват за проекти и обекти по управление на отпадъците.

Общите приходи постъпили в ПУДООС по ЗУО през 2016г. се равняват на 3 230 479,73лв. На Фигура 1 е изобразено дяловото разпределение (в %) на събраните продуктови такси през 2016 г. за масово разпространените отпадъци (МРО).

Фигура 1

Източник: ПУДООС

Сумата от заплатени продуктови такси в ПУДООС за масла през 2016 г. е на стойност 17 461,39лв., което представлява 0,6% от събраните средства за МРО.

На графиката липсват данни за събраните средства за пуснатите на пазара батерии и акумулатори като част от общия поток масово разпространени отпадъци, тъй като за 2016г. в резултат на възстановени продуктови такси приходите за тези отпадъци в ПУДООС са с отрицателен знак.

2. Предприети мерки и действия, докладвани от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално

Съгласно Наредбата, ежегодно, до 31 март лицата, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално и организациите по оползотворяване на масла представят на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година относно:

◇ Предприетите мерки за организиране на събирането и оползотворяването на отработени масла:

- изграждане на система от пунктове за временно съхранение на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, приемащи отпадъци на нефтена основа от населението и автомобилните сервиси;

- адекватна ценова политика за изкупуване на ОМ, която се конкурира с цените на горивата за отопление – генераторите се стимулират да продават ОМ и със средствата от продажбата да закупят алтернативно гориво за отопление;

- сключване на договори с фирми, притежаващи разрешителни за събиране, транспортиране и оползотворяване на ОМ;

- сключване на договори с лица, при чиято дейност се образуват ОМ, в т.ч. автосервиси, в които се извършва смяна на масла и предоставяне на оборотни съдове (варели) за събиране на отработените масла;

- сключване на договори с кметове на общини за съвместна дейност за събиране и оползотворяване на ОМ в тези общини.

◇ Мерките, които са били взети в случай на временно прекъсване на събирането или намаляване количеството на събраните отработени масла и тяхното последващо третиране:

- разработване и внедряване на софтуерна система за следене количествата на маслата, които са пуснати на пазара, както и на събраните ОМ;

- сключване на договори с повече от една рециклираща компания за ОМ;

- проучване на възможности за износ на ОМ за оползотворяване извън страната;

- сключване на договори с по-голям брой доставчици на ОМ;

- подобряване на ценовата политика.

◇ Предприетите действия за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събирането на отработени масла, включително проведените информационни кампании:

- организиране на информационни кампании сред населението;

- провеждане на срещи с дистрибутори на свежи масла с цел разяснения на законодателството в областта на управлението на ОМ;

- провеждане на индивидуални срещи и оказване на съдействие на членовете на организации във връзка с регистрирането им в Публичния регистър на лицата пускащи на пазара масла;

- разпространяване на рекламни и информационни материали относно необходимостта от събиране и предаване за оползотворяване на ОМ;

- сключване на договори с медии с цел популяризиране на организираното разделно събиране на отработените масла, излъчване на информационни клипове;

- провеждане на семинари за обучение и работни срещи с участие на заинтересовани лица от обществеността – от индустрията, от домакинствата, от училищата.

◇ Резултати от дейността по изпълнение на задълженията по Наредбата

- всички лица изпълняващи задълженията си индивидуално са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ОМ;

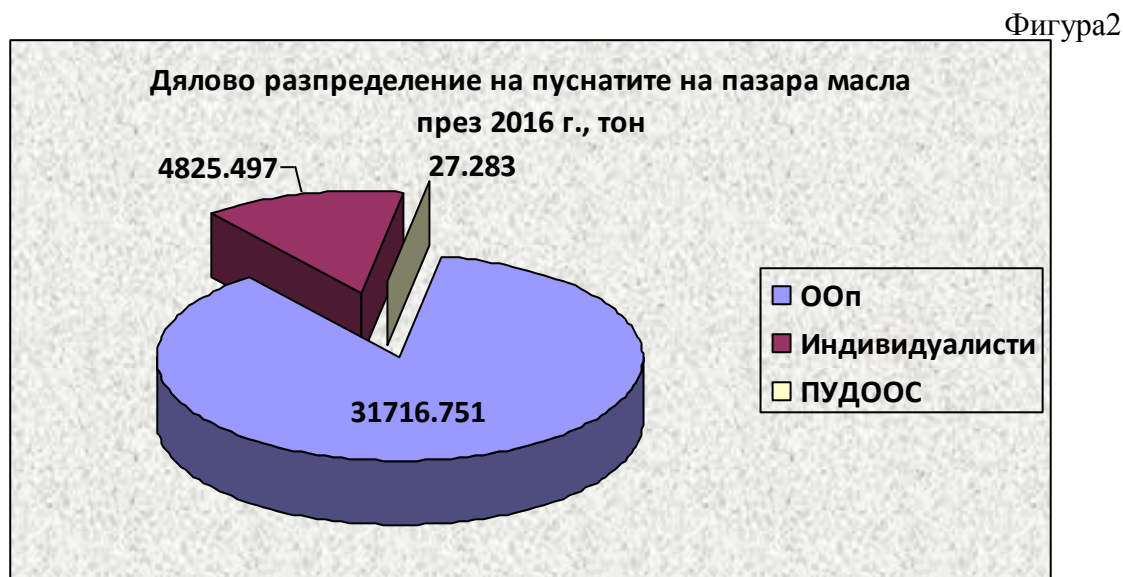
- всички организации по оползотворяване, също са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ОМ.

III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата

1. Пуснати на пазара масла

Съгласно Наредбата "пускане на пазара на масла" е първото предоставяне на продукта на разположение на друго лице, безплатно или срещу заплащане с цел той да бъде разпространен и /или използван на територията на Република България, както и внасянето и въвеждането на територията на Република България на продукта от дадено лице за негова собствена търговска, производствена или професионална дейност.

На Фигура 2 е представено дяловото разпределение на пуснатите на пазара масла. По данни получени в ИАОС от задължените лица и ПУДООС съгласно Наредбата, общото количество на пуснатите на пазара масла за 2016 г. е 36 569,531т. като членовете на организациите по оползотворяване са пуснали на пазара 31 716,751т., масла, лицата изпълняващи индивидуално задълженията си – 4 825,497т (4 387,784)., а лицата заплатили продуктова такса 27,283т.

Източник: ИАОС

2. Генерирани, събрани и оползотворени отработени масла

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране и третиране на производствени и опасни отпадъци, предоставят годишни отчети по образец съгласно приложенията на Наредба № 1.

Съгласно получената в ИАОС информация количеството на образуваните през 2016г. отработени масла е 12 915,024т .

За изпълнение на целта по оползотворяване на отработени масла на национално ниво, ИАОС обобщава получената информация по кодове за отработени масла съобразно Регламент (ЕС) № 849/2010 на Комисията от 27 септември 2010 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2150/2002 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на отпадъците.

Съгласно събраната и обобщена в ИАОС информация, през 2016г. са оползотворени 18 204,187т ОМ, от които 17 532,041т чрез регенериране, 77,086т по други методи и 595,06т са изнесени с цел оползотворяване.

В резултат на регенерирането на ОМ са получени продукти в количество 12 615,29т. От тях 7 196,775т. са базови масла и 5 397,956т. други продукти – смазки, гудрон, тежко гориво, консервационни смазки са реализирани на пазара, а 20,56т са складова наличност.

През годината са оползотворени и 5027,082 отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, чиито кодове по Наредба №2 от 23 юли 2014г. за класификация на отпадъците (изм. и доп., бр. 32 от 21.04.2017 г.). не са част от Регламента на статистиката – трюмови масла от речно корабоплаване; трюмови масла от други видове корабоплаване; отпадъци, съдържащи масла и нефтопродукти; масла и концентрати от сепариране/разделяне, които са зачетени за изпълнение на целите на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално и ООп.

През 2016г. са обезвредени 209,50т. ОМ с код на операция по обезвреждане D9 (физико-химично третиране) съгласно Приложение №1 от допълнителните разпоредби на ЗУО.

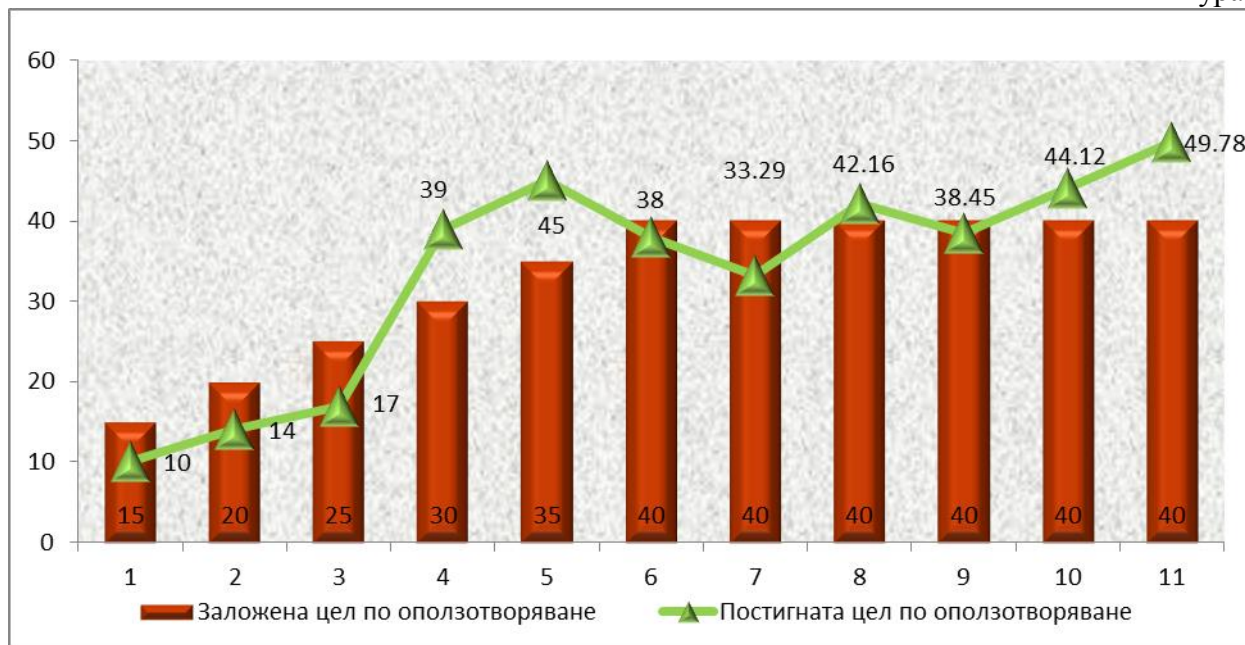
IV. Изпълнение на заложената в Наредбата цел

През отчетната 2016г. лицата, които пускат на пазара масла са отговорни за оползотворяването на отработени масла в количество (в тонове) не по-малко от 40 на сто от количеството (в тонове) масла, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година.

Съгласно данните за пуснатите на пазара масла и оползотворените отработени масла, постигнатата национална цел по оползотворяване през 2016г. е 49.78% .

Фиг. 3 изобразява съотношението между заложената и изпълнената цел по оползотворяване на ОМ на национално ниво за целия период от влизане в сила на нормативен акт за управление на отпадъците от отработени масла.

Фигура 3

Източник: ИАОС

Заклучение

От събраната и обработена информация за 2016 г могат да се направят следните заключения:

1. На територията на страната има пет действащи организации по оползотворяване на ОМ и три фирми, притежаващи разрешения за индивидуално изпълнение на целите по Наредбата.

2. Всички лица изпълняващи задълженията си индивидуално, както и организациите по оползотворяване на ОМ, са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ОМ и са постигнали заложените в Наредбата цели.

3. Постигнатата цел по оползотворяване на ОМ на национално ниво е 49.78%.